

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 157/2011-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť R. Č., t. č. vo výkone trestu, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Michalovce č. k. 4 T 86/2005-71 zo 4. mája 2006 a č. k. 4 T 86/2005-72 z 19. júna 2006, ako aj uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Tos 69/2010-130 z 3. decembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. Č. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. apríla 2011 doručená sťažnosť R. Č., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm.

c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 T 86/2005-71 zo 4. mája 2006 a č. k. 4 T 86/2005-72 z 19. júna 2006 (ďalej len „uznesenie zo 4. mája 2006“), ako aj uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Tos 69/2010-130 z 3. decembra 2010 (ďalej len „uznesenie z 3. decembra 2010“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd trestným rozkazom č. k. 4 T 86/2005-63 z 24. októbra 2005 uznal sťažovateľa vinným zo spáchania trestného činu krádeže podľa § 247 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a zároveň mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov nepodmienečne so zaradením do II. nápravno-výchovnej skupiny. V predmetnom konaní bola obhajcovi sťažovateľa uznesením okresného súdu zo 4. mája 2006 vydaným vyšším súdnym úradníkom priznaná odmena v sume 9 575 Sk (v súčasnosti 317,83 €).

Proti uzneseniu zo 4. mája 2006 podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že nemá dostatočné finančné prostriedky na vyplatenie odmeny obhajcovi, pretože je bezmajetný, ako aj tým, že obhajca sa nezúčastnil všetkých procesných úkonov.

Sťažnosť sťažovateľa bola uznesením okresného súdu č. k. 4 T 86/2005-86 z 21. decembra 2006 (ďalej len „uznesenie z 21. decembra 2006“) zamietnutá. Sťažovateľ proti uzneseniu z 21. decembra 2006 podal sťažnosť, v ktorej zopakoval svoju predchádzajúcu argumentáciu. Krajský súd uznesením z 3. decembra 2010 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu zo 4. mája 2006.

Rozsudkom krajského súdu č. k. 8 T 8/2005-526 z 13. júla 2007 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 To 24/2007 z 27. februára 2008 vydanými v inej trestnej veci sťažovateľa bol okrem iného zrušený výrok o treste trestného rozkazu okresného súdu z 24. októbra 2005.

Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje tým, že obhajca, ktorý mu bol v konaní okresným súdom ustanovený, si „*naučtoval neoprávnené časť odmeny v bode 2, 3 nakoľko dňa 25. 8. 2005 a 7. 9. 2005 sa absolútne nezúčastnil na výsluchu obvineného, taktiež zároveň neoprávnené naučtovanie zo strany obhajcu náhrada za stratu času a cestovné náklady v uvedených dňoch*“, čím došlo k porušeniu jeho „*práva na obhajobu a práva na bezplatnú obhajobu (v zmysle čl. 47 ods. 2, čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru*“.

Konanie, ktorého predmetom bolo priznanie odmeny obhajcovi, trvalo od 4. mája 2006, keď okresný súd vydal uznesenie o priznaní odmeny obhajcovi v uvedenom konaní, až do 14. marca 2011, keď bolo sťažovateľovi doručené uznesenie krajského súdu z 3. decembra 2010, ktorým zamietol jeho sťažnosť proti uvedenému uzneseniu zo 4. mája 2006. Predmetné konanie trvalo neprimerane dlho (4 roky a 10 mesiacov), a preto v ňom podľa sťažovateľa došlo aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Uznesením z 3. decembra 2010, ktorým krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú v konaní, predmetom ktorého bolo priznanie odmeny ustanovenému obhajcovi, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Dôvod porušenia uvedeného práva vidí sťažovateľ v tom, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci „*ignorovali*“ jeho námietky „*voči výške trov obhajoby, ktorú si uplatnil voči štátu advokát ex offio*“.

Na základe uvedeného sťažovateľ požiadal, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že „*uznesením OS MI sp. zn. 4 T 86/05-71 v spojení s uznesením OS MI sp. zn. 4 T 86/05-72 vyššieho súdneho úradníka zo dní 4. 5. 2006 a 19. 6. 2006, v spojení s uznesením OS MI sp. zn. 4 T 86/05-86 samosudcu zo dňa 21. 12. 2006 a uznesením KS KE sp. zn. 6 Tos 69/2010-130 zo dňa 3. 12. 2010*“ došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru. Zároveň prikázal krajskému súdu, aby uznesenie krajského súdu

z 3. decembra 2010 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 400 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže

pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru uzneseniami okresného súdu zo 4. mája 2006 a 19. júna 2006 v spojení s uznesením z 21. decembra 2006 a uznesením krajského súdu z 3. decembra 2010. K porušeniu uvedených práv sťažovateľa malo dôjsť v dôsledku toho, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci:

- neoprávnene priznali ustanovenému obhajcovi odmenu za procesné úkony, ktoré ním v konaní neboli uskutočnené,
- pri jej prerokovaní postupovali neprimerane dlho, resp. ich postup bol poznačený zbytočnými priet'ahmi.

II.A K porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru

Vo vzťahu k prvej námietke sťažovateľa týkajúcej sa porušenia jeho práva na obhajobu neoprávneným priznaním odmeny obhajcovi za podľa neho neuskutočnené procesné úkony ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej v súvislosti s výkladom základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 ods. 2 ústavy vyslovil, že z hľadiska ochrany poskytovanej týmto ustanovením treba povedať, že uvedené základné právo sa musí vykladať v úzkej súvislosti s čl. 50 ods. 3 ústavy, podľa ktorého obvinený má právo, aby... sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. To znamená, že základné právo obvineného obhajovať sa prostredníctvom obhajcu nie je *ratione materiae* súčasťou čl. 47 ods. 2 ústavy, ale čl. 50 ods. 3 ústavy, ktorý je v pomere špeciality k ustanoveniu čl. 47 ods. 2 ústavy (*mutatis mutandis* I. ÚS 35/98).

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom, vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo

právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. Zívala III. ÚS 3/02, Ölveczky III. ÚS 18/04, Mamonov III. ÚS 75/05, Karlin IV. ÚS 76/05).

Sťažovateľ v rámci realizácie svojich procesných práv využil možnosť podať proti uzneseniu zo 4. mája 2006 sťažnosť krajskému súdu, v právomoci ktorého bolo posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností daného prípadu, ako aj posúdenie prípadných procesných pochybení okresného súdu. Sťažovateľ teda realizáciou svojich obhajobných práv v priebehu trestného konania mal ako obžalovaný možnosť účinným spôsobom namietať porušenie svojich práv, a preto ústavný súd jeho sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

Námietky sťažovateľa smerujú aj proti uzneseniu z 3. decembra 2010, ktorým krajský súd jeho sťažnosť proti uzneseniu zo 4. mája 2006 zamietol. Ústavný súd preskúmal obsah uznesenia z 3. decembra 2010, v ktorom krajský súd okrem iného uviedol:

„Po preštudovaní obsahu spisového materiálu krajský súd zistil, že sťažnosť je prípustná, bola podaná včas – v zákonom stanovenej lehote a oprávnenou procesnou stranou.

Z obsahu spisového materiálu ďalej vyplýva, že obhajca odsúdeného JUDr. E. K. sa zúčastnil všetkých úkonov trestného konania, za ktoré mu bola ako ustanovenému obhajcovi priznaná uplatnená odmena.

Z vyššie uvedených skutočností na podklade obsahu spisového materiálu preto krajský súd ako odvolací súd zistil, že vyšší súdny úradník okresného súdu ako súdu prvého

stupňa postupoval v súlade s ustanovením § 151 ods. 2, 3 Tr. por. účinného do 31. 12. 2005, ak rozhodol o výške odmeny a náhrady uplatnenej ustanoveným obhajcom, ktorý má v zmysle citovaného zákonného ustanovenia voči štátu nárok na odmenu a náhradu hotových výdavkov podľa tarify určenej osobitným predpisom, t. j. vyhláškou, ak zákon neustanovuje inak.

Nakoľko priznanie odmeny v napadnutom uznesení obhajcovi JUDr. L. K. je v súlade s obsahom spisového materiálu, podľa ktorého uplatnené úkony vykonal a taktiež je v súlade s príslušnou vyhláškou, na základe uvedených zistených skutočností dospel odvolací súd k záveru, že sťažnosť odsúdeného R. Č. je nedôvodná, a preto ju postupom podľa ustanovenia § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol.“

Ústavný súd sa po oboznámení s obsahom uznesenia z 3. decembra 2010 dospel k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Uviedol v ňom skutočnosti, ktoré považoval podstatné pre rozhodnutie v tejto veci a preukázané, vysporiadal sa s argumentáciou sťažovateľa predloženou v konaní a uviedol v ňom i ustanovenia príslušných právnych predpisov, podľa ktorých zistený skutkový stav posúdil. S ohľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že z predloženej sťažnosti nevyplýva nič, čo by svedčilo o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyvođených krajským súdom, a teda o porušení práva na súdnu ochranu sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

II.B K porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Predmetom konania je okrem iného aj sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie jeho práva na prejednanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením zo 4. mája 2006 v spojení s uznesením z 19. júna 2006, ako aj uznesením z 3. decembra 2010.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v rámci ktorej už uviedol, že k porušeniu sťažovateľovho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by mohlo dôjsť v dôsledku nečinnosti alebo nesprávnej činnosti všeobecných súdov, avšak iba vydaním samotného uznesenia, resp. uznesení toto právo sťažovateľa porušené byť nemohlo (mutatis mutandis III. ÚS 143/05).

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.C Záver

Na základe už uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2011